

PRIVREDNA KOMORA JUGOSLAVIJE

KAO IZRAZ DRUŠTVENOG PRIZNANJA
U 1987. GODINI

DODELJUJE

ZLATNU PLAKETU

PIVOVARNI UNION,
LJUBLJANAZA OSTVARENE REZULTATE U PRIVREDI
I RAZVIJANJE SAMOUPRAVNIH
SOCIJALISTIČKIH ODNOSA

Pivovarna UNION je dobitnik Zlate plakete, ki jo že tradicionalno podeljuje Gospodarska zbornica Jugoslavije za posebne dosežke v proizvodnji in razvoju. To najvišje priznanje je ob koncu starega leta dobilo trideset jugoslovanskih kolektivov in posameznikov, ki jim je po besedah Milana PAVIČA, predsednika Gospodarske zbornice Jugoslavije, kljub zelo zaostrenim pogojem gospodarjenja uspelo uresničiti nadpovprečne rezultate v proizvodnji in izvozu. Ob tem pa ne gre prezreti tudi dejstva, da se ti kolektivi uspešno povezujejo in združujejo z delovnimi organizacijami v drugih republikah. Pivovarna UNION je pri nas vedno med prvimi in ena redkih delovnih organizacij, ki veliko vlogo v posodobitvi proizvodnje. Leta 1978 so v enajstih mesecih zgradili takrat eno največjih polnilnih linij z urno zmogljivostjo 80.000 steklenic. Istega leta je kot prva jugoslovanska pivovarna odstopila licenco za proizvodnjo piva UNION pivovarni v BUZETU in uvedla računalniško voden in ravnar fermentacijski postopek. Lani pa je opremila polnilno linijo za sode z ustrezno avtomatiko tako, da delavec opravlja le kontrolo in je v Jugoslaviji edina pivovarna s tovrstno opremo. Uvedli so tudi popolnoma avtomatizirano filtracijsko postajo za pivo z zmogljivostjo en milijon hl na leto in prodajajo izdelke na paletah, kar jim bistveno olajša delo pri nakladanju, razkladanju in skladiščenju.

Posodobitev proizvodnje je že bistveno prispevala k zmanjšanju porabe vode, ko pa bodo zaključene vse faze, se bodo približali evropskemu povprečju, ki je 8,6 litra vode na liter piva.

S posodobitvijo proizvodnega procesa se je zmanjšala tudi onesnaženost odpadnih vod.

HP Pivovarna UNION je že leta 1979 zamenjala mazut z zemeljskim plinom in s tem prispevala k izboljšanju kvalitete zraka v Ljubljani.

Aktivirala naj bi se že linija za sušenje pivskih tropin, ki so odpadni produkt pri proizvodnji piva. S tujim partnerjem se tudi dogovarjajo za izvoz sušenih tropin v višini 1,5 mio DM-letno.

V obratovanju je tudi računalniško vodena varilnica, za katero so pripravili tehnologijo sami s svojimi strokovnjaki. Poraba energije se bo z novim postopkom verjetno zmanjšala za 55 %.

Pomembne rezultate so tudi zabeležili na področju organizacije poslovanja. Uspešno prehajanje na celovit informacijsko podprt sistem vodenja in upravljanja, pa zagotavlja temeljito obravnavo poslovnih odločitev.

Leta 1980 so sklenili samoupravni sporazum o dolgoročnem poslovnotehničnem sodelovanju s sladarnama v Bački Palanki in Peči, kot posledica poslovne odločitve, da bo Pivovarna zaradi zastarele tehnologije in izrabljene opreme prenehala z lastno proizvodnjo sladu.

Čeprav je izvoz piva izredno zahteven in težak zaradi lastne proizvodnje piva v vseh deželah in zaradi zahtevnih predpisov, ki urejajo uvoz prehranskih izdelkov, predstavlja Pivovarna UNION največjega jugoslovanskega izvoznika piva na konvertibilno področje s skoraj 2/3 tega izvoza. Največ izvažajo v Italijo, ZDA, Kanado, Avstralijo, Švedsko, Avstralijo in Irak. Velikega pomena so mednarodna priznanja kakovosti, ki jih Pivovarna UNION redno dobiva od leta 1976 dalje na ocenjevanju MONDE SELECTION, prav tako tudi mednarodno priznanje MAISON DE QUALITE 1986 in zlata medalja agroživilskega sejma v Kranju in naziv »ZLATI ZMAGOVALEC BEOGRADA«, ki ga je Pivovarna podelil Potrošniški svet Beograda.

Velikega družbenega pomena je tudi otvoritev Pivovarskega muzeja. S tem bodo ohranili prihodnjim rodovom vrsto starih priprav od strojne opreme in prikazali, kako se je pivo varilo v preteklosti. Da je pivovarski muzej za Ljubljano velika kulturna pridobitev, potrjuje tudi »TURISTIČNI NAGEL«. Pivovarna UNION je tudi pokroviteljica tradicionalnega POHODA OB ŽICI OKUPIRANE LJUBLJANE in OHCETI v Ljubljani, sofinancirajo pa tudi izgradnjo Triglavskega doma na Kredarici, koč na Vršču in delo Gorske reševalne službe.

Iskra mora sama najti
lasten izhod in rešitve

Tik pred novim letom so sodelavci Iskrinega tednika ISKRA obiskali predsednika PO SOZD Iskro Franca Šifkovića in ga naprosili za krajši razgovor. In ker je kar okoli 20% zaposlenih v celotnem SOZD-u v občini Ljubljana Šiška, smo se v našem uredništvu odločili, da del razgovora povzamemo tudi mi.

V letu 1987 smo se spoprijemali z ogromnimi težavami in problemi, pretežna večina pa je bila sistemske narave. V prvih mesecih skupaj pol leta, smo se ubadali s problematiko plačevanja v tujino, neprestano smo imeli težave s pomanjkanjem plačilnih sredstev in ta problematika se je proti koncu leta še zaostrovala. Obračunski sistem, za katerega smo še ob koncu lanskega leta in v začetku letošnjega ocenjevali, da bo nevarno vplival na poslovno dogajanje v Iskri, je v drugi polovici leta pokazal svoje slabe strani in na nek način vplival tudi na velike izgube, ki smo jih imeli v devetih mesecih in, ki jih bomo imeli tudi še v naprej.

Brez dvoma pesti skoraj vse naše delovne organizacije pomanjkanje lastnih sredstev, ki postajajo izjemno pomemben dejavnik predvsem zato, ker obrest, ki jih plačujemo na izposojanje sredstev, postajajo vedno pomembnejši strošek, ki ga marsikatera naša delovna organizacija enostavno ne zmore prenesti.

Kaj pa protiinflacijski program, ki je sedaj v polnem teku?

Seveda ne morem mimo protiinflacijskega programa, ki je močno prizadel večino delovnih organizacij Iskri. Ocenjujem, da v zadnjih mesecih letošnjega leta cenovna politika, ki jo vsebuje protiinflacijski program, še ne bo učinkovala s polno močjo, izrazito pa bo vplivala na poslovanje celotne Iskri v začetku prihodnjega leta. Ta cenovna politika je v trenutku vzela Iskri več kot 120 milijard dinarjev, res pa je tudi, da jih nekaj dobimo nazaj, v kolikor bodo delavalcijski učinki trajali tako kot so zastavljeni v tem trenutku.

Dogovorjeni smo, da bomo šli v nekaj smeri:

— ko sem govoril o tem, da nam bo protiinflacijski program pobral ogromno denarja, sem pozabil omeniti, da je vendarle devalvacija, v kolikor bi njeni rezultati trajali še v prihodnje, za Iskro ugodna v tem smislu, da vendarle postavlja izvoz v nekoliko boljše materialne pogoje in zato ocenjujemo, da moramo vse sile v prihodnjem letu napeti za doseg vse večjega izvoza. To je edini izhod, s katerim lahko ublažimo negativne učinke protiinflacijskega programa in tudi učinke reševanja jugoslovanskih tržišč — domače prodaje. Izvoz bo absolutno v prvem planu. Seveda pa bo za učinkoviti izvoz potrebno še zagotoviti tekočo proizvodnjo in

uvoz repromaterialov, kar je še vedno odprto vprašanje.

— znova oceniti v vseh delovnih in temeljnih organizacijah, pa tudi v celotni Iskri programe z vidika tržne usposobljenosti. Spriznati se moramo z dejstvom, da je trg tisti, ki v končni fazi odreja, kaj bomo delali, predvsem pa, koliko bomo delali. Tržni kriteriji so še vedno marsikateri naši delovni organizaciji prihaja do težav, torej odločno tržno preverjanje vseh programov,

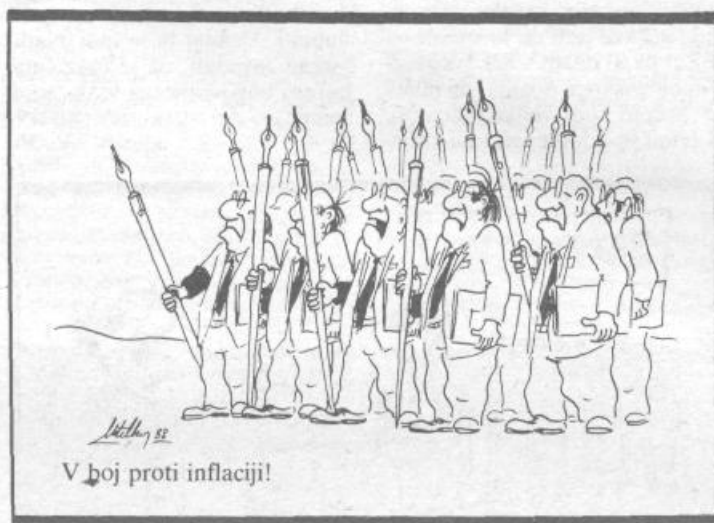
— preveriti bomo morali tudi 12 programskih usmeritev, ki so zapisane v dokumentih o razvoju Iskri do leta 2000, če ni to le morda nekoliko preširok spekter programov, ampak ta naloga je nekoliko bolj dolgoročno

— izdelati moramo varčevalne ukrepe na področju energije, surovin, repromaterialov, polizdelkov,

— glede kadrovske politike se stanje ne more bistveno spremeniti od tistega, ki ga je sprejel centralni delavski svet v letošnjem letu. Še vedno bomo vodili restriktivno politiko zaposlovanja in krepiли ter večali obseg znanja, ki je za uresničevanje Iskrinih programov nujno potreben. Začeli bomo z nekaterimi naložbami, ki bodo dogovorjene v Iskri. Na dolgi rok moramo začeti temeljito zmanjševati družbeno režijo nasploh, od režije v TOZD, DO in v celotni Iskri, seveda pa tudi v DPO.

Kljub malce črni podobi sedanosti nas le zanima, kako ocenjujete perspektive Iskri, oz. njenega poslovanja v prihodnjem letu in kako smo pripravljeni, ne samo na izziv sodobne tehnologije in razvoja v svetu, temveč tudi ali smo sposobni odločneje stopiti na pot v prihodnje tisočletje, na katerega pragu smo že ta hip?

Iskra v tem trenutku zahteva, da naj bodo gospodarska politika in njeni ukrepi znani v naprej, kajti le na tej osnovi je možno napraviti solidne načrte poslovanja za prihodnje leto. Danes so nam znane razmere predvsem za prvo polovico prihodnjega leta, torej so nam znani protiinflacijski ukrepi, neznano pa nam je, kako se bo gospodarstvo znašlo in v kakšnih razmerah v drugi polovici leta. Ne glede na to pa seveda ne gre čakati na celovit koncept gospodarske politike za leto 1988. Iskra mora najti lasten izhod in rešitve.

VIDEO STUDIO
FILIPsnemanje porok, rojstnih dni, koncertov,
skratka vse kar si Vi zaželitePRESNEMAVANJE VIDEO KASET
tel (061) 576-890

V boj proti inflaciji!

PORTRET BREDE BLAZNIK
DIREKTORICE RAŠICE-GAMELJNE
DOBITNICE NAGRADE BORISA
KRAIGHERJAPredvsem bomo razvijali
kult dela

Potem ko smo ji v imenu uredništva Javne tribune in njenih bralcev čestitali k podelitvi pomembne nagrade Borisa Kraigherja, ki se podeljuje posameznikom samo za izjemne gospodarske dosežke trajnejšega pomena, je Breda Blaznik, glavna direktorica delovne organizacije »Rašica« Gameljne med zahvalnimi besedami dejala, da razume podeljeno nagrado predvsem kot priznanje celotnemu kolektivu, ki je sledil njenim ciljem s svojimi prizadevanji in tako največ prispeval k rasti in doseženim uspehom podjetja. Nagrada ji je še toliko bolj pomembna, ker ji je podeljena ravno v teh nelahkih časih gospodarske in splošne krize, ki niso naklonjeni gospodarskemu razcvetu in razvoju samoupravnega sistema.

Breda Blaznik se je rodila v Celju, v družini staršev intelektualcev 1930 leta in tu po osnovni šoli končala tudi gimnazijo. Udeležila se je mladinskih delovnih akcij pri gradnji proge Samac-Sarajevo ter avtoceste Bratstva in enotnosti. S svojimi sedemnajstimi leti je postala članica Skoja, leto pozneje pa je bila sprejeta že tudi v KPS, sicer pa je njihova družina že vse od začetka sodelovala z narodnoosvobodilnih gibanjem in je tako politično sledila njenemu zgledu. Že na gimnaziji se je predajala želji, da se bo podala po očetovih stopinjah, ki je bil arhitekt, vendar so jo tovariši iz partijske organizacije pregovorili, da

je opustila ta načrt ter se vpisala na ljubljansko ekonomsko fakulteto. Med študijem je njeno življenje obogatila intimna sreča, prišla je družina in z njo otroci, zaradi česar se je tudi njena diploma nekoliko pomaknila tja v 1958 leto. Že pred diplomom se je zaposlila. Svoje prve korake v ekonomsko stroko je napravila kot analitik na takratni občini Šentvid nad Ljubljano in jih nato nadaljevala v Iskri Pržanj. Njena pot ekonomista se je strmo vzpenjala od šefa računovodstva prek finančnega direktorja do imenovanja za glavno direktorico DO »Rašica« Gameljne pred desetimi leti. Na vsakem položaju je bila vedno predvsem in samo ekonomist z neizprosno logiko poslovnih učinkov. Prav z njo je v času njenega vodstva desetih let, delovna organizacija doživela največjo preobrazbo v pogledu modernizacije poslovne organiziranosti, modernizacije proizvodnje in uresničevanja samoupravnih odnosov. V svojem konceptu organiziranosti delovne organizacije je jasno začrtala razmejitve med upravljanjem, vodenjem in delovnimi nalogami na eni in samoupravljanjem na drugi strani. Ob hudi konkurenci katera vlada v tej panogi, se je »Rašica« pod njenim vodstvom uspešno uveljavila ne samo na domačem trgu ampak tudi v tujini, kjer ustvarja kar 35 odstotkov svojega celotnega prihodka. In kako gleda na bodočo perspektivo svoje delovne organizacije naša nagajenka?

»Nisem optimist« pravi, »zlasti v pogledu nadaljnjega izvoza naših izdelkov pod sedanjimi pogoji. Kako naj ga intenziviramo, če moramo na uvoženi material, ki ga potem predelanega v izdelek prodamo na tujem, plačevati 30 in več odstotkov carinskih dajatev, ne da bi nam država te dajatve povrnila, oziroma priznala in imamo pri izvozu izgubo. Čeprav so takojimenovani »lon« posli nekoliko boljši, se tudi ti kaj prida ne izplačajo, ker so osebni dohodki tako obremenjeni s prispevki, da se ne moremo ravnopravno kosati z izdelavnimi plačili v tujini. Leta 1987 smo kljub težavam zaradi raznih predpisov še poslovali pozitivno, kar pa dvomim za 1988 leto, ker je v naših gospodarskih predpisih vse polno neznank, na podlagi teh pa ni mogoče zastaviti nikakršnih čvrstih ciljev in načrtov. V takem položaju je celotno slovensko gospodarstvo, zlasti njegov del, ki je izvozno naravnano, zaradi česar mu grozi bankrot, da je jugoslovansko gospodarstvo že doživelo brodolom, pa ni potrebno posebej dokazovati.«

Med pogovorom je nagajenka posebej poudarila, da se bodo v njihovi delovni organizaciji ne glede na razmere še naprej prizadevali za ekonomično, racionalno, učinkovito in rentabilno poslovanje, za vzpodbujanje samoupravljalске zavesti vseh zaposlenih, za razvoj vsega umskega in ostalega ustvarjalnega potenciala, predvsem pa bodo še naprej razvijali čut in odnos do kulta dela.

Ivo Osolnik

V DO GORENJE TIKI

Bo res treba proizvodnjo ustaviti?

Že v prejšnji številki Javne tribune smo zapisali tudi to, da problem Litostroja najbrž ni osamljen in njemu sledi delovna organizacija Gorenje-Tiki z nekaj več kot 500 zaposlenimi. V obdobju 1981-1986 se je delež proizvodnje električnih bojljev Gorenje-Tiki v celotni jugoslovanski proizvodnji teh izdelkov (7 proizvajalcev), gibal 51,5 do 61 odstotkov. Je ena od rek delovnih organizacij ki se lahko pohvali z pozitivnim izvozom, vendar zadnji zvezni ukrepi so še to spremenili v negativno stanje. Kaj se pravzaprav dogaja v tej delovni organizaciji? Na to vprašanje smo iskali odgovor pri glavnem direktorju Marjanu Korinšku, pomočniku Čedomirju Dalačeviću in Stanetu Zajcu predsedniku sindikalne organizacije Gorenje-Tiki:

»Naša delovna organizacija je trenutno v takšnem stanju, ko ne vemo več kako naprej. Bojimo se, da bo-

Dipl. ing. Marjan Korinšek, gl. direktor Gorenje-Tiki

mo morali zaradi vseh pritiskov na Gorenje-Tiki, ki trajajo že od lanskega leta in se še nadaljujejo, del proizvodnje popolnoma ustaviti. Trenutno še ne vemo kakšen bo rezultat minulega leta, toda vsi pokazatelji devetmesečne proizvodnje kažejo na izgubo v zadnjem četrtletju in bojimo se, da bomo leto 1987 sklenili z neugodnimi rezultati.«

Ali vidite boljše rezultate v sanaciji proizvodnje?

»Izhod ni v sanaciji proizvodnje ker so problemi na cenovnem področju. Naša delovna organizacija je ves čas pod pritiskom zvezne administracije, ki nas drži nazaj pri oblikovanju cen naših proizvodov in tako smo prišli v situacijo v kakršni smo. Naj navedemo samo ta primer: ko smo v zadnjem četrtletju lanskega leta imeli dvig cen v akumulativni 53 odstotkov, so se med tem vhodni

materiali podražili za več kot 120 odstotkov! Tudi zadnje podražitve, katere nam je odobril Zvezni zavod, nikakor ne morejo kriti zaostajanj v letih 1986, 1987, še manj pa vseh podražitev, kot rezultat zadnjih ukrepov.«

Ustavitve proizvodnje?

»Ustavitve proizvodnje v prvi fazi pomeni verjetno prisilne dopuste na malolitražnem programu, kjer naj bi se delalo predvsem za izvoz in to je tudi rešitev ko bomo v januarju in v prvi polovici februarja delali še koliko-toliko v mejah normale. Brž ko bo zmanjkalo izvoznih naročil, pa bodo morali delavci najbrž na »dopust«. V kolikor ne bo spremenjen katerikoli cenovni režim, pomeni, da bomo morali v doglednem času pripraviti ustrezen program, da še del zaposlenih poskuša prenesti v druge delovne organizacije, proizvodnjo pa takorekoč prepolovimo.

Naj dodamo še to: zmanjšanje izvoznih stimulacij, povečana carinska stopnja kakor tudi povečana carina zaradi višjih cen, že to pozitivno do-

hodkovnega izvoznika prinaša delovni organizaciji tudi dohodkovno negativni izvoz. Na vsa moledovanja, prošnje in zahteve ne dobimo odgovorov ne od slovenske skupščine ne od zveznih organov, in mi v delovni organizaciji ne vemo več ali smo za družbo pomembni, ali naj še 500 ljudi dela, ali pa dejansko naj zapustimo delovno organizacijo s čemer bi pravgotovo povzročili veliko škodo.«

Kaj o tem menijo zaposleni?

»O stanju in kakršnem smo, sproti obveščamo celoten kolektiv. Seveda preko družbenopolitičnih organizacij in delavskega sveta, planiramo pa tudi vsaj enkrat mesečno zbor delavcev, kjer naj bi se ljudje informirali o dejanskem stanju. Trenutno stanje pa je takšno, da vse skupaj prenašamo z razumevanjem, bojimo pa se, da v kolikor se bo stanje kakršno je nadaljevalo, da bo prišlo do večjega nezadovoljstva, ki se lahko odraža v prekinitvi dela, ki pa ne bo usmerjeno na osebne dohodke, pač pa pravilen odnos vseh subjektov vključno z zveznimi organi, saj vsi

skupaj želimo delati, ustvarjati dohodek in normalne pogoje za nadaljnji razvoj ne pa da našo usodo kroji nekdo drug!«

Ob tem naj zapišemo še ta zanimiv podatek: »Leta 1987 so v Gorenje-Tiki fizični plan realizirali stoddstotno, da so delali več kot v letu 1986, da so svoje izdelke povsem prodali, rezultat vseh teh prizadevanj pa se sedaj zrcali v delni prekinitvi proizvodnje in prekinitvi dela!«

»Vsa naša prizadevanja, zbori delavcev, ustrezno informiranje najbrž več ne bodo zadostovali za izhod iz krize v kakršno smo zašli po zaslugi vse-mogočih in nemogočih ukrepov, pač pa ustrezni in končni rezultati, ki pa niso samo problem delovne organizacije Gorenje-Tiki,« so med drugim stališča naših sogovornikov.

Kako se bodo izkopal iz krize, in če se sploh bodo, o tem bomo pravgotovo še poročali, jasno pa je, da tako ne gre več naprej, to tembolj, ker smo priča vsepogostejšega ne-spoštovanja dogovorov in ukrepov, v našem primeru tudi v cenovni politiki!

Jože Čurin